

BOPHATLALATSI BA DITABA BA KOPANELO DITHO TSA SACU DI SAENA TUMELLANO YA KANANELANO

Johannesburg, 31 Motsheanong 2023 - Bahwebi ba tjhaetsweng monwana ba Botswana, Eswatini, Lesotho, Namibia le Afrika Borwa jwale ba tla una molemo wa ditjeo tse trasana tsa kgwebisano le dinako tse potlakileng tsa dithomello kahare ho naha le diromelwante ka lebaka la Tumellano ya Kananelano e saenilweng kajeno ke Dinaha tse hlano tseo e leng ditho tsa Southern African Customs Union (SACU).

Dihlooho tsa Bolaodi ba Pokello tsa Makgetho tsa Botswana, Eswatini, Lesotho, Namibia le Afrika Borwa, di dumetse ho ananela ba sebetsang ka tsa dithomello kahare ho naha le diromelwante ba dinaha ka ho fapana ba tjhaetsweng monwana ho latela maemo a bona a *Authorised Economic Operator* (AEO).

Bahwebi ba welang mokgahlelong ona wa AEO ho phatlalla le lebatowa la SACU ba tla una molemo wa taolo e potlakileng le ditjeo tse fokoditsweng tsa tlhekelo ya bolaodi ba meedi.

Lenaneo lena la *Authorised Economic Operator* (AEO) ke la bohlokwa bolekaneng bo pakeng tsa Bolaodi ba Meedi le Kgwebo. Sena se tswela mekga ka bobedi molemo hobane se fana ka monyetla wa hore bahlanka ba Bolaodi ba Meedi ba arolelane tse mabapi le boikobelo le tshireletseho le bomphato ba bona ba lekala la praevete mme ka yona nako eo, ba lebohuwe ka melemo e mengata ya pebofatso ya kgwebo.

Mananeo a bolekanane a mofuta ona wa kgwebo a dumella bolaodi ba tsa makgetho ho fihlella tse ngata ntle le ho sebetsa ka thata, mme sepheo ke ho netefatsa boikobelo bo tswelang nako e telele ka tshebediso ya dikgothaletso. Basebedisi bana ba tjhaetsweng monwana ba ikonometri ba tlameha ho ba le metjha e hodimo ya boleng le direkoto tse nepahetseng tsa boikobelo, mme ha ba entse jwalo, ba tla kgola melemo e tshehetsang dikgwebo tsona.

Lenaneo lena la AEO le tshehetsa dimmotlolo tsa matjhaba tsa boikobelo tse tobileng mokgwatshebetsong wa ho eketsa boikobelo ba tefo ya lekgetho ka boithaopi. Sena se etsa hore Bolaodi ba Meedi bo tshepele ho bahwebi ho ikgethela ho dula ba ikobela tefo ya lekgetho.

Dihlooho tsa Bolaodi ba Pokello tsa Makgetho tsa SACU di itlamme “ho etsa tsohle tse matleng a tsona ho bebofatsa kgwebisano e pakeng tsa mabatowa le ho netefatsa katleho ya tumellano e bitswang *Africa Continental Free Trade Agreement*, ka ho sibolla menyetla yohle ya yona le ho fadimehela le ho arabela tsohle tse ka bakang kotsi.

Leqephe la 2 la 2

“Ke boikarabeelo ba rona jwalo ka baetapele ba Bolaodi ba Pokello tsa Makgetho ho kgatha tema ya bohlokwa ya ho fokotsa bofuma bo sa ntseng bo salletse, ho se lekane le tlhokeho ya mesebetsi tse aparetseng batho ba rona lebatoweng la rona le ho feta.”

Baetapele bana ba SACU b boletse hore ba kgolwa tabeng ya bolekane, ho sebetsa mmoho le ba bang ho ntlafatsa lepatlelo lohle la kgwebisano ka ho tshehetsa boikobelo ka boithaopi. “Re le SACU, re ipehetse lenaneo lena le phephetsang ka sepheo sa ho ntlafatsa pebofatso ya tsa kgwebisano,” ba tlatsitse jwalo.

Khomishenara ya SARS, Edward Kieswetter, o itse “Lenaneo la AEO le tshehetsa maikemisetso a mawala a SARS ke ho etsa hore ho be le mokgwatshebetso wa boikobelo ba tefo ya lekgetho ka boithaopi. Sena se hloka hore SARS e tshepele haholo ho balefalekgetho le ho bahwebi ba ikgethelang ho dula ba ikobela tefo ya lekgetho. Lenaneo lena la AEO le etsa sena! Ditholwana tse ntle tsa sena ke maemo a tjhaelomonwana le botshepehi bo bang teng pakeng tsa mekga mmoho le melemo e bonahalang e mofuteng wa tsamaiso e potlakileng mmoho le mekutu e meng.”

Mong. Kieswetter o tlatsitse ka hore tshaeno ya kajeno ya Tumellano ya Kananelano e tla boela e phahamisa menyetla ya kgwebisano mme e be le kabelo e ntle phallong ya dithoto pakeng tsa dinaha tsa SACU. MRA ena e tla boela e ntlafatsa tshireletseho ya lethathama la phepele dithotong ka ho phahamisa tse mabapi le botsamaisi ba tse ka bakng kotsi le ho bebofaletsa bahwebi ba tjhaetsweng monwana dintho.

Sesheneng ya kajeno, e neng e buletswe setjhaba le bophatlalatsi ba ditaba, Mong. Kieswetter o boletse hore Bolaodi ba Meedi bo tlameha ho phethahatsa dithomo tsa bona tse pedi le tse tsamaisanang - ho bebofatsa kgwebisano e molaong ha ka lehlakoreng le leng ho ntse ho phethahatswa melao ya naha.

“Tsena tse pedi ha di hlodisane. Empa ha re kgone ho etsa sena re le bang - re hloka lona jwalo ka balekane ba indasteri le baetapele ba kgwebo, re hloka bomphato ba rona ba Bolaodi ba Meedi - hobane meedi e mpa e le mola o pakeng tsa dinaha tse pedi, empa boemakepe bo kopanya dinaha tsa rona. AEO e dumella mekga ka bobedi ho sebetsa mmoho ntle le ho natsa ditabatabelo tsa bona ka ho qolleha.

“Re tlameha ho utlwisisa hore diphetho tsa mosebetsi wa rona e tlameha ho ba ntshetsopele ya maphelo le ikonomi ya naha ka nngwe eo e leng setho hore ngwanana le moshanyana e mong le e mong wa Moafrika, leqhekwana le leng le le leng mmoho le lelapa ka leng ba une molemo,” ho rialo Mong. Kieswetter.

Mongodi wa Bophethahatsi wa SACU, Mong. Thabo Khasipe, o itse: “Lenaneo la AEO jwale le ananetswe ke bohle mona SACU hore melemo ena e tsebe ho fetela ho dikgwebo tse ikobelang tefo ya lekgetho le tse tjhaetsweng monwana, hore di tsebe ho sebetsa ntle le ditshitiso ho phatlalla le madiboho a pakeng tsa dinaha tseo e leng ditho tsa SACU.”

Mong. Khasipe o ipileditse ho dikgwebo hore di be le bolekane bo tlang ho di tswela molemo ka tshebediso ya lenaneo lena la AEO hore lebatowa le kgone ho fetisetsa melemo ya ikonomi baahing bohle ba tsona. “Ona ke mokgwatshebetso wa VIP (wa batho ba bohlokwa) bakeng sa kgwebisano lebatoweng le o ka thusang ntshetsopele lebatoweng,” o rialo.

Ho fumana lesedi le fetang lena, ikopanye le sarsmedia@sars.gov.za

Leqephe la 2 la 2

Ms. Kungo Mabogo
SACU Secretariat
Communications Manager
Email: info@sacu.int
Cell: +264811468385

Leqephe la 2 la 2

